

բաղանդի և Պր. Մկրտիչ Յակոբեան, ձախախտելով Սուրբաբայի քաղաքի հայութեան ամենէն տիրուած և ազգատէր ազգայնականներէն. չորսն ալ հոգեհարազատ որդիները Նոր Զուգայեցի հոգեւոյ Տ. Պատիկ հայրենասէր քահանային, որուն վատահնէք թէ հոգին կը բերկրի այժմ անանկով իր զաւակները իր խիչ շաւիղին մէջ:

* * *

Վերջին վարկեանին միայն ստացանք Քաղմավէպի Մայիսի թիւը, որ ի մէջ այլոց կը պարունակէ ձեռն յողուած մը, Խաչիկ Գոռզեան «Քահանայ»-է ստորագրուած, «Եկեղեցին միայն մէկ է» վերնագրին տակ:

Վաղուց և բաւական ժամէն ճանչցած ըլլալով յողուածագիրը, կրցնի էինք հասկնալ խնամովքը՝ որ ժամանակէ մը ի վեր կը կրճէր իր հոգին, իր ցաւալի խնդրոյն հետզհետէ աւելի կընճոտած ընթացքին մէջ: Բայց չէինք բնաւ մտաբերած թէ այդ դժբախտ հարցը, այս անգամ բոլորովին իր ձեռքովը, պիտի բերուէր և գրուէր տխուր գահավէժի մը վրայ, ուր այժմ դժբախտութիւնը կը տրուի մեզի տեսնելու իր անձնու գործը միանգամայն:

Գոռզեան, Վասպուրականի հինաւորեալ հայկական մենաստաններուն շուրջին տակ կամ ժողովարած ու անած այդ մտաւորականը, որ օր մը տնտրութեան զայնմամբ էր ունեցեր նախ իր ծրնորավայրին մէջ և ապա Վ. Պոլիս և չընկալալ հայաշատ գաւառներուն մէջ բողոքականութեան փողը հնչեցնելու՝ ի դարմանս իր հայրենակիցներուն, յետոյ, Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ քահանայութեան կարգն ընդունելէ վերջ՝ ի դարմանս բողոքականաց, այդ աստղաբեկին մէջ տարիններ ապրելէ և գործելէ ետք, իր աստիճանին և պաշտօնին շուրջ յարուցուած փոթորիկի մը միջոցին, ի դարմանս ամէնուն՝ մեծագոյն եւս գայթակարէր կ'ունենայ, այս անգամ ևս կաթոլիկութեան թմբուկը դարնելու ահանջնուս:

Տարիներ և տարիներ իբրեւ կրօնի ուսուցիչ, իբրեւ քարոզիչ, իբրեւ հոգեւոր գրքոյններու հեղինակ, իբրեւ քահանայ և հոգեւոր հովիւ գործելէ, գրելէ և խօսելէ վերջ, յանկարծ նոր լոյս մը կը ծագի ահա միտքին մէջ Ս. Պետրոսի գլխաւորութեան մասին, ու ձեռք կ'առնու գրելը, քարոզելու համար մեզի թէ Հոռովի փառախը պէտք է դիմելք ամէնքս, մէկ հօտ և մէկ հովիւ սկըբունքը իրագործելով:

Պիտի չուզէինք բնաւ մեղադրել զինքը, ինչպէս իրաւունք չունինք մեղադրելու նաեւ մը, որ, ալիկոծութեան բռնուելով, վտանգի պահուն՝ կը կառչի հանդիպած առաջին փութերին. բայց որովհետեւ անկեղծ չըլլալու տղեկ և տկար միջոցին կը դիմէ, որովհետեւ զուտ իր անձնական զգացումը հանրական սկզբունքի մը վերածնելու հնարքն է որ կը գործադրէ, կատարելապէս ողբալի կը գտնենք իր մտայնութիւնը, և, առ այժմ, հրապարակաւ կ'արձանագրենք միայն մեր ցաւը:

Անպատկառ բան է արդարեւ որ համարձակ ինքը հրաւիրելու կիկիկոյ զոյգ կաթողիկոսները, համաձայնութեան մը դալ Հայ կաթողիկոսներու Պէրոսի կեղծութիւն հետ, որպէսզի . . . համաձայնութեան եղբ մը գտնեն անոնց հետ, — կ'ամբնայ զեռ պարզօրէն յայտնելու իր միտքը — որպէսզի կաթողիկոսները ընդունի Հայ ազգը, եւ այս՝ որպէսզի ազգովին կատարուելիք (?) շարժումի մը հանրականութեան մէջ անհնամարիլ գառնայ տխրած և տխուր կիրքի մը իրեն համար յառաջ բերելիք նշաւականքը:

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ՎԱՐՁԱԿԱՆ, ԺՈՂՈՎԱԿԱՆ

ԵՒ ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

Ս. Աթոռոյ Սիարամական Ընդի. Ժողովը երկիցս գումարուեցաւ ի նիստս Առաջինին մէջ, ուր. 5 Մայիս. Տնօրէն Ժողովոյ ըստ կանոնագրի զաղարկալ անդամներուն, Տ. Մկրտիչ եւ Տ. Մատթէոս Եղիսիպոսներու եւ Տ. Վրթանէս Վարդապետի տեղ. ներկայացուած երկուստի կանկին վրայէն երեք նոր անդամներու ընտրութեան ձեռնարկուեցաւ: Միայն Տ. Մկրտիչ Սըրբաղան վերընտրուեցաւ քուէից մեծամասնութեամբ, եւ միւսները համեմատականի մնացին: Յաջորդ նիստը տեղի ունեցաւ Բշ. Մայիս 15ին. համեմատականի մնացածներէն ընտրուեցան Տ. Վրթանէս եւ Տ. Զգօն Վարդապետները, Նոյնպէս, Մայիս Դիւանին նոր ընտրութիւն կատարուելով, Ա. Ատենապետ ընտրուեցաւ Տ. Տիրան Վրդ. Բ. Ատենապետ՝ Տ. Սիոն Վրդ. Ա. Ատենապետ՝ Տ. Գաբրիէլ Վրդ. Բ. Ատենապետ՝ Տ. Եղիշէ Արեղայ:

Տնօրէն Ժողովը գումարուեցաւ տասներեք անգամ, և զբաղեցաւ վանական, մատակարարական, վարչական եւայլ գործերով, մասնաւորաբար նկատի առաւ լիւնուցս 1933 — 1934 տարիներէն պիւտնէի նախագիծը, Ընդհ. Ժողովոյ յառաջիկայ նիստին ներկայացնելու համար ի վաւերացումն. իբր կրօնական ատենա գումարուեցաւ եօթը անգամներ եւ զբաղեցաւ ամուսնական եւ ժողովարկուեց գործերով:

Իսկ Աւստրալիական Խորհուրդը գումարուեցաւ երկուս. Մայիս 10ին, 30ին եւ 31ին, եւ վերջնական տնօրինութիւններ բրաւ «Սըրբոյ Թարգմանչաց» — Դուրեան Գրական Մրցանակին մասին, որուն կանոնադրութիւնը հրատարակուած է իբր յաւելումս «Սիւնքի ներկայ թիւին»:

Գշ. 2 Մայիս. — Տ. Մուշեղ վրդ. վերագործաւ հիւանդանոցէն, առողջացած:

Շր. 6 Մայիս. — Աւստրիական հիւպատոս Պ. Հապ երէկ յանկարծամահ եղած ըլլալով, Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ Տ. Գեորգ և Տ. Պարգե

վարդապետներ գնացին ներկայ լինել յուզարկաւորութեան:

● Կիր. 7 Մայիս.— Ս. Պատրիարքը Հայրը և Տ. Սմբատ Սրբազան կէս օրէ վերջ Ռէմէ գացին և վերադարձան:

Երեկոյն, Բաբեթիական Ընկերութեան սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Այժնմանիկ բարոյական թատերախաղին ներկայացումը, ի նպատակ Սրբոց Թարգմանչաց վարժարանին. ներկայ էին Ս. Պատրիարքը և Միաբանութիւնը, ժառանգաւորք և խումբն բաղմունքին ժողովրդեան:

● Դշ. 9 Մայիս.— Տ. Գեղամ վրդ. մեկնեցաւ գէպի Ամբրիկա, իրը հոգեւոր հովիւ Գալիֆորնիոյ Ֆրէզնոյ քաղաքին. Սրբազան Պատրիարքը, ի ներկայութեան եպիսկոպոսաց դասուն, հայրական օրհնութեան ողջերթ մաղթեց, ամբողջ Միաբանութիւնը և աշակերտութիւնը ողջերթի իջան աւագ դուռը. իսկ մինչև Հայֆա իրեն ուղեկցեցան Տ. Տ. Սիւն, Դաւիթ, Պարգև, Տիրայր և Հայրիկ վարդապետներ, և Զէյթունի Հայրենակցական միութեան պատգամաւորութիւնը:

Կէս օրէ վերջ, Ս. Պատրիարքը այցելեց Ս. Թարգմանչաց վարժարանը և ներկայ գտնուեցաւ դասաստուութեանց:

● Դշ. 10 Մայիս.— Հապէշներու վանուց նոր տեսուչը, ընկերակցութեամբ հինգ վարդապետներու առաջին այցելութիւնը տուաւ Ս. Պատրիարքին:

● Բշ. 15 Մայիս.— Ասորոց նախկին եպիսկոպոս Դեր. Իլիաս վախճանած ըլլալով, Ս. Պատրիարքը Հօր կողմէ յուզարկաւորութեան ներկայ գտնուեցան Տ. Դէորդ և Տ. Պարգև վարդապետներ:

Ս. Պատրիարքը Հօր այցելեցին Երուսաղէմի անկիւթան եպիսկոպոսը և Քէնդըրպրիի արքեպիսկոպոսին կանոնիկոս Քէնըն Տուկլաս, որ անձամբ Ն. Ամենապատուութեան յանձնեց Ն. Բարձր. Արքեպիսկոպոսին մէկ նամակը: Յետոյ խմբովին այցելեցին 90 անգլիացի ուխտաւորներ, առաջնորդութեամբ 15է աւելի քահանաներու, որոնց ի գլուխ էր Լիւսի եպիսկոպոսը. պատրիարքական դահլիճին մէջ, այս վերջինը յանուն բոլոր ուխտաւորաց կարգաց ուղերձ մը, յայտնելով անկիւթան եկեղեցիին և ժողովուրդին համակրանքը գէպի Հայոց նահատակ եկեղեցին և մաղթանքներ ընելով անոր բարգաւաճման համար: Ս. Պատրիարքը պատասխանեց շնորհակալութեան և բարեմաղթութեան խօսքերով և Պահպանիչ ու մը օրհնեց ամենքը, որոնք, յետ պատշաճ պատուաւորութեանց, մեկնեցան շնորհակալութեամբ:

● Դշ. 16 Մայիս.— Պատր. Փոխ. Տ. Միքայիլ Սրբազան և Տ. Դէորդ և Տ. Կիւրեղ վարդապետներ յանուն Ս. Պատրիարքը Հօր փոխադարձ այցելութիւն տուին անկիւթան ուխտաւորներու նախագահ եպիսկոպոսին և ապա Հապէշաց նորընտիր տեսչին:

● Ուր. 19 Մայիս.— Երուսաղէմի անկիւթան եպիսկոպոսը, ընկերակցութեամբ իր փոխանոր-

դին, այցելեց Ս. Պատրիարքը Հօր, անգղ. ուխտաւորաց եղած սիրալիր ընդունելութեան համար ի շնորհակալութիւն:

● Դշ. 23 Մայիս.— Պաղեստինի պապական նուիրակը Մոնթանիօր վալէրի, որ պաշտօնի բարձրացմամբ Ռումանիա կը փոխադրուի, հրաժեշտի այցելութիւն տուաւ Ս. Պատրիարքը Հօր:

● Շր. 27 Մայիս.— Ս. Պատրիարքը, ընկերակցութեամբ Տ. Պարգև և Տ. Հայրիկ վարդապետներու, վերոյիշեալ Դեր. պապական նուիրակին ողջերթի և փոխադարձ այցելութիւն տուաւ այսօր առաւօտուն: Յետոյ այցելեց Ասորեստինի տներու մեծակայ Ս. Պատրիարքը Հայրը և տեղի կայրապետի պալատին, մինչ Ֆրանչիսկանք պատմական այդ տեղը կը նկատեն իրաւամբ մեր Ս. Փրկիչ վանքը: Մեծաւոր վարդապետը անձամբ առաջնորդեց Ն. Ամենապատուութիւնը հաստատութեան բոլոր մասերը:

● Բշ. 29 Մայիս.— Վերոյիշեալ վանքին մեծաւորը շնորհակալութեան և փոխադարձ այցելութեան եկաւ Ս. Պատրիարքը Հօր:

● Դշ. 30 Մայիս.— Ս. Աթոռոյ թարգման Տ. Պարգև վրդ. իր պաշտօնավարութեան եռամեայ շրջանը լրացած ըլլալով հրաժարական տուած էր, ուստի նոյն պաշտօնին կոչուեցաւ Տ. Հայրիկ Արեղայ Ալանեան:

Վանուցս մատակարարութիւնը աւելի կանոնաւոր ու գոհացուցիչ վիճակի մը վերածելու համար կազմուեցաւ Մատակարարական Յանձնախումբ մը Տ. Տ. Վրթանէս, Դաւիթ և Հայկազուն վարդապետներով:

Հակակշռող Տ. Սմբատ Սրբազանի իբրեւ օգնական ընտրուեցաւ Տնօրէն ժողովոյ ատենագիր Տ. Հայկազուն վրդ.:

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՒ ԲԵՄԱԿԱՆ

● Կիր. 7 Մայիս.— Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Յարութեան տաճարի Հայկական Դոգդոթայի վերնայարկ մատրան մէջ. ժամարարն էր Տ. Խորէն վրդ. քարոզեց Տ. Սիւն վրդ. «Որոց բարիս գործնալ իցէ՝ ի յարութիւն կենաց, և որոց զարարանալ ի յարութիւն դատաստանաց». քացատրեց թէ փրկութեան պայմաններն են հաւատը և բարեգործութիւնը. և այս կերպով արդիւնաւորուած կենարդ միայն կրնայ արժանանալ հանդերձնալին յաւիտենական երանութեանց:

● Կիր. 14 Մայիս.— Երեւման Խաչի տօնին առթիւ Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ. ժամարարն էր Տ. Խորէն վրդ. քարոզեց Տ. Հայկազուն վրդ. խօսելով խաչին կրօնական և քարոյական նշանակութեանց վրայ:

● Կիր. 21 Մայիս.— Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Յարութեան Տաճարի Հայկական Դոգդոթայի վերնայարկ մատրան մէջ. ժամարարն էր Տ. Կիւրեղ վրդ. քարոզեց Տ. Պարգև վրդ. «Զի՛ր ինչորէր զկենդանին ընդ մեռելաց» բնարանով, և ջա-

նաց Աւետարանին եւ պատմական ապացոյցներով հաստատել Քրիստոսի յարութեան իրականութիւնը:

Նոյն օրը Ս. Հրեշտակապետի մէջ Տ. Միսն վրդ. պատարագեց եւ քարոզեց «Ես եկի զի զկեանս ունիցին եւ առաւել եւս ունիցին» բնաբանով: Բացատրեց թէ կեանքին քրիստոնէական զաղափարն է միայն որ անոր կուտայ իր բուն արժէքը:

● Դժ. 24 Մայիս. — Միտրանութենէն եւ աշակերտներէն խումբ մը զացին Զիթենեաց լեռը, եւ վաղուան Համբարձման տօնի առթիւ այս երեկոյնուն եւ վաղուան զիշերային եւ առաւօտեան պաշտամունք կատարեցին:

● ԵՃ. 25 Մայիս. — Առաւօտուն, Համբարձման տօնի առթիւ Ս. Պատրիարքը եւ քովանդակ Միաբանութիւնը հանդիսական թափօրով զացին Զիթենեաց լեռը, «Հրաշափառ»ով կատարուեցաւ մատրի սրբավայրն. հանդիսատէս պատարագը մատոյց Հուսարարայեան Տ. Մեսրոպ Սրբազան եւ քարոզեց, «Ելանեմ ես առ հայրն իմ եւ առ հայրն ձեր եւ Աստուածն իմ եւ Աստուած ձեր» բնաբանին վրայ. քաջասրբեց Համբարձման նշանակութիւնը, ներկայացուց զայն իրր պսակ փրկագործութեան խորհուրդին, որով կերուեցաւ տիեզերական եղբայրութեան քրիստոնէական հոգեւոր զորքը:

● Եր. 27 Մայիս. — Որովհետեւ վաղիւ տօն է Բ. Ծաղկազարդին, եւ ազգային եկեղեցական աւանդութիւնը այդ առթիւ կը կատարէ յիշատակութիւն հրեշտակաց դասուց, ըստ սովորութեան այս երեկոյնուն կիրակաժողովի պաշտամունքը կատարուեցաւ Ս. Հրեշտակապետ վանուց եկեղեցոյն մէջ:

● Կիր. 28 Մայիս. — Ժամարարն էր Տ. Տիրան վրդ. քարոզեց Տ. Զգօն վրդ. «Տեսնէ՞ք՝ զի ոչ ինչ օգտիր, ահաւասիկ աշխարհ ամենայն զկնի նորագնաց» բնաբանին վրայ. քաջատրեց թէ հանրային կեանքի մէջ մեծ մարդոց ձգտականութեան զաղաւերքը ամենէն աւելի իրենց քարոյական արժէքն է, այսինքն համոզուած անձնութիւններ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Պ. Բ. Մ. Զմառ. — Տ. Սահակ Բնյ. Տէր Սարգսեանցի երկասիրած «Քննական Կրօնագիտութիւն»ը կը յուսանք թէ պիտի կարենայ գոհացում առնել Զեր մտքին կրօնական հետաքրքրութեան: ԽՄԲ.

ԱՌՈՒ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆՆՅ

ԵՐՈՒՍԱՆԷՄ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Համաձայն կարգադրութեանց, որոնք մանրամասնուած են Ս. Արքուոյ ՍԻՈՆ Պատեմաբերի երկայն սաւոյն Յունիսի քիւի իբր Յաւելուած հրատարակուած Կանոնագրութեան մէջ, պատիւ ունինք բացուած յայտարարելու «ՍՐԲՈՅ ԹԱՐԴՄԱՆԶԱՅ - ԴՈՒՐԵԱՆ ԴՐԱԿԱՆ ՄՐՅԱՆԱԿ»:

Մասնակցիլ փափառողները կը հրաւիրուին, ամենէն ուշը՝ մինչեւ յառաջիկայ 1934 սաւոյն Ապրիլ ամսոյ վերջը, իրենց գործերը նամակաւ յղել Ս. Արքուոյ Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Զօր, մեքենագրեալները՝ երկուական, իսկ ձեռագիրները մէկ մէկ օրինակ:

Այս առաջին երկամեայ եղանի համար, ըստ է. յօդուածի նոյն Կանոնագրութեան, մասնակցողներն ազատ թողուած են իրենք ընտրելու իրենց նիւրը. բաւական է որ Ե. յօդուածի մէջ նշանակուած ընդհանուր զիծերու եղանակին մէջ լինի այն:

Ի զիմաց Ուսումնական Խորհրդոյ Ս. Արքուոյ

Ասեմապիւր

Ասեմապիւր

ՏՐԲԱՆ ՎՐԴ. ՆԵՐՍՈՅԵԱՆ ՄԿՐՏԻՉ ԵՊՍ. ԱՂԱԿՆՈՒՆԻ

31 Մայիս 1933, Երուսաղիմ

Proprietor — His Beatitude the Armenian Patriarch of Jerusalem. Armenian Patriarchate, Jerusalem.

Editor — Father Karekin Bulbulian. Armenian Convent, Jerusalem.

Printed by the Armenian Convent Printing Press, Jerusalem.